

Warszawa, 2020.07.22

Stanowisko Polskiego Związku Przetwórców Tworzyw Sztucznych w odniesieniu do podatku od odpadów opakowań z tworzyw sztucznych nie poddanych recyklingowi

21 lipca Rada Europy UE ustaliła wspólne stanowisko na specjalnym kilkudniowym spotkaniu dotyczące przyszłego budżetu na lata 2021-27 powiązanego z planem odbudowy UE w wyniku pandemii COVID 19.

Rada podjęła decyzję o włączeniu w plan podatku od odpadów opakowań tworzyw sztucznych nie poddanych recyklingowi w poszczególnych krajach UE. Podatek ten ma być przedmiotem finansowania jako środki własne członków UE w drodze do realizacji zamierzonych celów budżetowych oraz planu odbudowy.

PZPTS wypowiedział się na temat planowanego podatku i nadal podtrzymuje, że rozwiązanie to dyskryminuje kraje o niższym poziomie recyklingu, gdzie inwestycje w system powinny być większe. Poza tym podatek ma zasilić budżet centralny UE i nie odnosi się bezpośrednio do działań środowiskowych. Natomiast dyrektywy UE, które zobowiązują kraje członkowskie do wprowadzania w terminie do 2030 roku wyłącznie opakowań przydatnych do recyklingu w połączeniu z planami wprowadzania minimalnego udziału materiałów z recyklingu w gotowych wyrobach już są dużym wyzwaniem dla branży. Dalsze dyskryminowanie branży tworzy niebezpieczny precedens dla obszaru UE, który będzie stanowił wyspę restrykcji regulacyjnych dla tworzyw tylko w tym obszarze promując inne opakowania bez głębszej analizy konsekwencji dla środowiska w poszczególnych zastosowaniach. W opinii PZPTS dyskryminowanie najbardziej innowacyjnych materiałów jakimi są tworzywa nie zbuduje także silnej gospodarki UE.

W odniesieniu do ambitnych planów UE dotyczących ochrony środowiska decyzja o wprowadzeniu tego rodzaju opłat powinna uwzględniać łączne obciążenia przemysłu tworzyw sztucznych, które nie powinny wpłynąć negatywnie na decyzje producentów żywności i artykułów przemysłowych związane z wyborem gorszych opcji środowiskowych (tzn. porównawcza ocena cyklu życia [LCA – Life Cycle Assessment] dla opakowań). Paradoksalnie bowiem zbyt wysokie obciążenia wpłyną na wybór i wykorzystanie innych materiałów w opakowaniach, gdzie ślad środowiskowy będzie wyższy niż tworzyw sztucznych, co w efekcie doprowadzi do sytuacji odwrotnej do zamierzonej i zwiększenia negatywnego wpływu na środowisko. Analizowany Plastic Tax spowoduje wzrost cen opakowań z tworzyw sztucznych od 30 % do 100 %.

Wraz z opublikowanym planem oraz lakonicznym potwierdzeniem wprowadzenia podatku w dokumencie Rady Europy pojawia się szereg wątpliwości interpretacyjnych, które powinny znaleźć jasną interpretację.

- Definicja opakowań z tworzywa sztucznego i wątpliwości interpretacyjne
Celem uniknięcia przynajmniej rażących dysproporcji i błędów środowiskowych, do opakowań z tworzyw sztucznych powinny być zaliczone laminaty z plastikiem np. laminowany papier, czy inne opakowania, które w części zawierają tworzywa. Te natomiast mają gorsze parametry użytkowe, środowiskowe oraz nie nadają się do recyklingu, a w sytuacji wyłączenia z opłat i w konsekwencji preferencyjnego traktowania zastąpią opakowania z tworzyw sztucznych, w efekcie finalnym powodując negatywny bilans środowiskowy.
- Opakowania zbiorcze i materiały pomocnicze do transportu takie jak taśmy PET, palety tworzywowe, przekładki, folia stretch, kaptury itd. należy wyłączyć z regulacji ze względu na ich zorganizowane strumienie odzysku, które niosą znacznie niższe zagrożenie dla środowiska.

- W przepisach krajowych powinny znaleźć się preferencje dla tych przedsiębiorców, którzy będą wspierać rynek recyklingu poprzez zakup i wykorzystanie recyklatu w swojej produkcji, co w efekcie wpłynie na niższe opłaty Polski z tytułu Plastic Tax – takie działania powinny być promowane poprzez odliczenia od podatku.
- Opakowania z tworzyw sztucznych służące higienie, zabezpieczające i ochraniające żywność winny być wyłączone z opłaty Plastic Tax. Ochrona naszego zdrowia i żywności powinna być na pierwszym miejscu. Jak wskazują doświadczenia z pandemią, mogą one stanowić istotny element przeciwdziałania infekcjom.
- Problem mierzenia poziomu recyklingu w odniesieniu do tzw. Plastic Tax (odpady selektywnie zebrane, przekazane do recyklera oraz gotowy surowiec powstały po operacji recyklingu). Rekomendujemy metodę pomiaru ilości odpadów przekazanych do recyklingu, a nie surowca powstałego po operacji recyklingu.
- W opinii PZPTS wytworzenie z danego odpadu opakowaniowego innego produktu lub energii a także poddanie rozkładowi chemicznemu lub biologicznemu powinno pozwalać na odliczenie od podatku.
- Torby na zakupy z tworzyw, gdzie obecnie opłata recyklingowa wielokrotnie przekracza stawkę Plastic Tax powinny być wyłączone z opłaty.
- Oznaczenie płatnika podatku w regulacjach krajowych. Płatnikiem podatku powinien być wprowadzający produkt w opakowaniu na rynek ze względu na fakt, że podejmuje decyzję o wyborze opakowania, natomiast producenci opakowań realizują wymagania wprowadzającego i nie mają możliwości decyzyjnych w tym zakresie.
- Termin wprowadzenia podatku. Pomijając kwestię braku konsultacji z uczestnikami łańcucha dostaw opakowań wydaje się absolutnie niezbędne wprowadzenie okresów przejściowych do obowiązującej regulacji. Podjęte decyzje skutkują wprowadzeniem podatku od 1 stycznia 2021 co nie daje przedsiębiorcom żadnej szansy dostosowania się do nowych wymogów, a administracji krajowej szans na zmniejszenie transferów do UE przez wprowadzenie zachęt dla konsumentów i gmin oraz lepszej organizacji systemu zarządzania odpadami w drodze do zwiększenia poziomów selektywnej zbiórki (ROP, systemy kaucyjne, poprawa poziomu i jakości segregacji odpadów itd.)

Z powyżej przytoczonych względów wydaje się konieczne jak najszybsze rozpoczęcie procesu konsultacji ze stroną społeczną celem zminimalizowania strat dla budżetu krajowego i uniknięcia negatywnych skutków dla środowiska i gospodarki.

Firmy zrzeszone w PZPTS apelują o jak najszybsze podjęcie rozmów na temat optymalnej implementacji rozwiązań proponowanych przez ostatni szczyt UE. Zdajemy sobie sprawę z ograniczeń i wyzwań, jakie przed nami stoją, jednak uważamy, że jest to ostatni moment na poważną i odpowiedzialną dyskusję na temat gospodarki odpadami, gdyż w naszej opinii stanowi ona główne wyzwanie, z jakim musimy się zmierzyć. Uważamy za nieodzowne jak najszybszą organizację spotkania wszystkich zainteresowanych stron w celu ustalenia zasad nowego systemu, który dzisiaj pozostawia wiele do życzenia. Proponujemy spotkanie wszystkich zainteresowanych stron – producentów, przetwórców tworzyw sztucznych, organizacji ekologicznych, przedstawicieli firm zajmujących się zbiórką, selekcją i przetwarzaniem odpadów oraz samorządów. Jego organizatorem może być rząd jako instytucja odpowiedzialna za inicjatywę legislacyjną w tej sprawie. Wierzymy, że wspólnie jesteśmy w stanie takie rozwiązania wypracować i oczekujemy, że stanie się to już wkrótce. Ze swojej strony deklarujemy wszelkie wsparcie i wiedzę, jaką dysponujemy. Mamy nadzieję, że takie spotkanie odbędzie się w najbliższym możliwym terminie.

Robert Szyman
Dyrektor Generalny
Polski Związek Przetwórców Tworzyw Sztucznych/pzpts386a/